

INTRODUCERE ÎN
ARHEOLOGIE

LEGĂTURI INTERNET

Abigail Wheatley și Struan Reid

Traducere din limba engleză

Dr. Daniela Zaharia

Desene de Neil Francis, Zoe Wray
și Stephen Wright

Arheologi consultanți:
Dr. Timothy Taylor și Dr. Norah Moloney

Ilustrații de John Woodcock și Ian McNee

Cuprins

	Legături Internet și cărți	6		Scrieri din trecut	22
	Ce este arheologia?	8		Semne grăitoare	24
	Supraviețuiri milenare	10		Calea spre subteran	26
	Gunoaie sau comori?	12		Lumea subacvatică	28
	Situri în deșert	14		Vestigii recente	30
	Soluri mlăștinoase	16		Istoria trăită	32
	Situri înghețate	18		Reconstituiri virtuale	34
	Morminte acvatice	20			

Arheologia pe continente

Africa	38	Asia	68		
	Primii oameni	40		Țările biblice	70
	Valea Regilor	42		Orașele din Valea Indului	72
	Arta nigeriană	44		Marșul morții	74
America de Nord	46		<i>Minka</i> japoneze	76	
	<i>Pueblos</i> din sud-vest	48	Europa	78	
	Lumea Nouă	50		Epoca glaciară	80
	Arheologii azteci	52		Porțile Soarelui	82
America de Sud	54		Atena și Roma	84	
	Mormintele regale Moche	56		Sub un strat de cenușă	86
	Cum se naște o legendă	58		Săpăturile de la Coppergate	88
	Linii în deșert	60			
Australasia și Oceania	62				
	Pământul schimbător	64			
	Statuile din Insula Paștelui	66			

Respect pentru oameni și cărți

	Descifrarea scrierilor	92		Realitate sau ficțiune?	106
	Datarea istorică	94		Vremuri periculoase	108
	Datarea după anotimpuri	96		Momente din istoria arheologiei	110
	Datarea cu radioelemente	98		Glosar	118
	Conservarea trecutului	100		Indice	122
	Un chip din trecut	102		Credite fotografice	128
	Falsuri și imitații	104			

Mânerul unui pumnal făcut de populația Chimu, care a trăit în Peru între 800 și 1476. Multe asemenea pumnale au fost descoperite în morminte și se crede că erau folosite în cadrul ceremoniilor de sacrificiu.

Legături Internet

În această carte vă recomandăm site-uri web unde puteți afla mai multe despre arheologie sau puteți vedea clipuri video, vă puteți juca sau puteți privi expoziții interactive.

Pentru toate conexiunile recomandate în carte, puteți cânta Usborne Quicklinks la www.usborne-quicklinks.com și folosiți parola „archaeology“.

Cum se utilizează Usborne Quicklinks

America de Nord

Continentalul nord-american include Groenlanda, Canada, Statele Unite ale Americii, Caraibe și țările din America Centrală. Clima și mediul sunt foarte variate, iar vestigiile arheologice găsite provin de la populațiile amerindiene și de la numeroșii călători.

Capetele gigantice

În 1862, un fermier din sudul regiunii Veracruz din Mexic a descoperit o stâncă de mari dimensiuni care leșea din pământ și care s-a dovedit a fi un uriaș cap sculptat. Câțiva ani mai târziu, alte capete asemănătoare au fost descoperite în apropiere de La Venta, important centru religios în perioada 1000–600 î.Hr. Aici au fost găsite și vestigii ale unor temple, curți pentru jocul cu mingea și mingi de cauciuc. Arheologii au numit toate acestea „cultura olmecă“. Olmecii practicau un joc ritualic cu mingea, semele făcute pe capete sculptate reprezentând probabil căștile de protecție pe care le purtau jucătorii.

Oamenii ghețurilor din Yukon

Corpul unui tânăr bărbat a fost descoperit într-un ghetar topit din Parcul Tatshenshini-Alsek, din regiunea Yukon din Canada, în 1999. Alături de el se aflau o pelerină din blană de veșteț, o pălărie făcută din rădăcini de copac împletite, un baston, o lance și diferite unelte. El a fost numit Kwaday Dán Sinchi, ceea ce în limba locală înseamnă „Om de demult regăsit“. Datarea cu carbon radioactiv arată că Kwaday a trăit acum aproximativ 550 de ani. Avea 18–22 de ani în momentul în care a murit și probabil că a degerat în timp ce încerca să traverseze ghetarul într-o expediție de vânătoare.

Lucruri nedorite, lucruri aruncate

La Universitatea Arizona din Tucson, arheologii au început să cerceteze gunoarele din 1973. Ei sortează deseuri provenind din localitățile învecinate, pentru a afla mai multe despre viața și obiceiurile alimentare ale oamenilor. Aceste cercetări pot părea neobișnuite, dar există motive serioase pentru care acești specialiști au ales să se ocupe ani la rând de gunoale. Multe dintre artefactele de care arheologii se ocupă în mod tradițional sunt de asemenea deseuri aruncate de oamenii din trecut. Studiul resturilor moderne ajută la explicarea modului în care diferite obiecte deveneau nedorite în trecut.

Acest uriaș cap sculptat a fost descoperit în situl olmec La Venta. Are peste 2,5 m înălțime.

Conexiuni Internet

Pentru o conexiune cu un site web unde puteți afla mai multe despre jocurile cu mingea ale olmecilor și puteți explora situri Maya, accesați www.usborne-quicklinks.com

Constructorii de tumuli

Mii de tumuli de pământ se află de-a lungul malurilor Mississippiului, ale râurilor Ohio sau Illinois, care izvorăsc din inima SUA și curg spre sud-est. Cel mai spectaculos este Tumulul Marelui Sarpe, care seamănă cu un sarpe încolăcit în jurul unui ou. Un tumul din Virginia a devenit subiectul unuia dintre cele mai vechi șantiere arheologice din America, atunci când Thomas Jefferson, viitorul președinte al SUA, a început săpăturile aici în 1784. El a descoperit peste o mie de schelete și a înțeles că tumulul fusese utilizat ca loc de înmormântare pentru amerindieni timp de sute de ani. Alți tumuli au oferit artefacte precum figurine animale de cupru și forme complicate tăiate în folii subțiri de mică. Tumulii au fost ridicați probabil între 300 î.Hr. și 500 d.Hr.

Misterele Maya

Templul mayas în formă de piramidă din inima junglei datează din secolul al VII-lea. Abia în 1952 arheologul mexican Alberto Ruz Lhuillier și-a dat seama că templul era în același timp și mormânt. El a observat o dală neobișnuită în podeaua templului, sub care a găsit o scară ce ducea în interiorul piramidei. La capătul ei a descoperit rămășițe umane, capete sculptate și un imens sarcofag din piatră. Textele în caracter Maya de pe sarcofag au arătat că în interior, sub masca delicată de jad verde, se află corpul regelui mayas Pascal cel Mare, care a domnit între 615 și 683. El a fost înmormântat cu ornamente bogate din jad, inclusiv inele și coliere.

Acesta este Templul cu Inscripții de la Palenque, în Mexic. În 1924, arheologii au fost surprinși să descopere că în interiorul templului se află un mormânt regal.

1. Căutați casetele „Legături Internet“ în paginile acestei cărți. Acestea cuprind descrieri ale site-ului pe care îl puteți vizita.
2. În fereastra de căutare pe Internet a computerului notați adresa www.usborne-quicklinks.com pentru a accesa site-ul Usborne.
3. Pe site-ul Usborne introduceți parola „archaeology“.
4. Marcați numărul paginii pe care doriți să o vizitați. Când se face legătura, dați clic pentru a merge pe site-ul recomandat.

Legături Internet

Pentru a afla mai multe despre jocurile cu mingea ale olmecilor sau pentru a explora vestigiile mayase, accesați www.usborne-quicklinks.com

Conexiunile din Usborne Quicklinks sunt înnoite cu regularitate, dar uneori un site nu poate fi accesat. Lucrul acesta este doar temporar, deci încercați altă dată.

Site-uri Internet de vizitat

Uită câteva exemple din numeroasele lucruri pe care le puteți face pe site-urile recomandate în această carte:

- Vizite virtuale în celebre așezări antice.
- Urmăriți obiectele antice de la descoperire până la restaurare.
- Examinați rămășițele strămoșilor umanității.
- Învățați să conduceți o săpătură.
- Vedeți reconstituiri virtuale ale unor clădiri și obiecte antice.
- Citiți despre cele mai recente descoperiri subacvatice.

- Încercați să desfaceți învelișul unei mumii.
- Aflați cum citește arheologii scrierile antice

Ajutor pe Net

Pentru a primi informații și ajutor pe Internet, căutați aria Net Help din site-ul Usborne Quicklinks. Veți afla informații despre „plug-in” – mici programe libere de care computerul vostru are nevoie pentru a reda materiale video, animație și sunet. Probabil că deja le aveți, dar dacă nu este așa, le puteți prelua gratuit de pe Quiklinks Net Help. Puteți găsi de asemenea și informații despre viruși și programe antivirus care să vă protejeze computerul.

O legătură sigură

Asigurați-vă că urmați aceste reguli simple, pentru a menține conexiunea sigură:

Copiii trebuie să le ceară adulților permisiunea înainte de a se conecta pe Internet.

Nu oferiți niciodată informații personale despre voi înșivă, precum numele real, adresa, telefonul sau școala.

Dacă site-ul vă cere să folosiți o parolă sau să vă înregistrați numele și adresa, copiii trebuie să ceară mai întâi permisiunea adulților.

Dacă primiți mesaje de la persoane pe care nu le cunoașteți, nu le răspundeți. Informați un adult.

Adulții – Site-urile web descrise în această carte sunt refăcute și înnoite periodic, dar ele se pot modifica, iar Usborne nu este responsabil de nici un alt site.

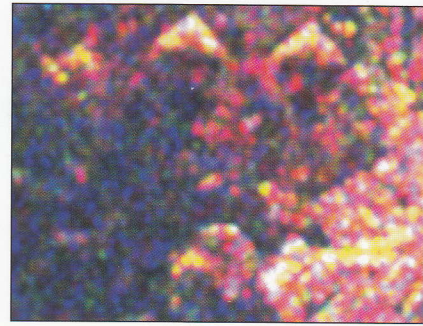
Vă recomandăm să supravegheați accesul copiilor la Internet, pentru a nu utiliza chat-ul și să folosiți filtre pentru a bloca materialele nerecomandate. Puteți găsi informații suplimentare pe Internet safety în Usborne Quicklinks.

Ce este arheologia?

Respect pentru oameni și cărți

Indicii despre trecut se află pretutindeni, dacă știi să privești în jur. Pot fi de mărimea unui fir de păr sau gigantice ca piramidele. Dar, indiferent de mărime, toate contribuie la reconstituirea modului de viață al oamenilor din trecut. Acesta este obiectul de activitate al arheologiei.

Piramidele egiptene sunt atât de mari, încât pot fi văzute din spațiu. În această imagine, obținută prin satelit, le puteți vedea ca pe trei forme triunghiulare.

Urme lăsate

Oamenii și-au pus întotdeauna amprenta asupra lumii care îi înconjoară. Din timpurile preistorice și până în epoca modernă, ei au transformat mediul înconjurător pentru a-l adapta nevoilor lor, făcându-și unelte și locuințe, producând hrană și haine și creând artă și monumente. Toate aceste activități lasă urme, care pot uneori să dureze sute sau chiar mii de ani. Arheologii descoperă și studiază aceste vestigii pentru a afla cât mai multe despre felul în care trăiau oamenii în trecut.

Multe monumente antice se mai păstrează încă, precum faimoasele piramide egiptene, construite în circa 2550 î.Hr. Timp de secole, aceste structuri extraordinare au fost un mister, dar arheologii le-au studiat în amănunt și acum știu cine și cum le-a construit.

Aceste gropi și șanțuri au fost făcute de arheologi, care au săpat tot mai adânc pentru a descoperi indicii referitoare la felul în care au fost construite și utilizate piramidele.

Muncă de detectiv

Indiciile despre trecut au diferite forme și mărimi. Unele sunt obiecte mici, lucrate cu grijă – numite artefacte – precum uneltele și îmbrăcămintea, picturile, vasele și scrierile. Altele sunt mai mari, precum clădirile. Resturile de plante și de animale pe care oamenii le cresc și le mănâncă, precum și corpurile umane, oferă de asemenea informații vitale despre modul de viață dintr-o anumită perioadă.

Resturile de unelte și de construcții indică ce fel de tehnici și materiale foloseau diverse culturi, în timp ce textele antice și arta ne arată care le erau obiceiurile și credințele. Rămășițele umane, animale și vegetale păstrează dovezi ale unor boli sau ale tipului de hrană, furnizând deopotrivă informații referitoare la climă și mediul înconjurător.

O privire asupra lumii

Datorită mării varietăți a vestigiilor, arheologia acoperă un număr uriaș de subiecte. Istoria, arta antică și limbile vechi, clima și solul, plantele și animalele, medicina și bolile, chimia și fizica sunt deopotrivă implicate. Unii arheologi studiază doar unul dintre aceste domenii, în timp ce alții caută situri și obiecte încă nedescoperite.

Arheologii descoperă mereu noi vestigii și, utilizând tehnologii avansate, obțin tot mai multe informații. Dar nu vor putea niciodată să afle chiar totul. Majoritatea obiectelor antice s-au pierdut sau au fost distruse, într-un fel sau altul, de-a lungul secolelor. Adesea, cele mai importante lucruri despre trecut, precum ideile și credințele, nu lasă urme. Astfel încât arheologii trebuie să analizeze din toate punctele de vedere vestigiile descoperite.

Chiar și cele mai mici obiecte descoperite, precum firele de păr, pot fi analizate chimic. În acest fel, arheologii pot obține informații referitoare la starea de sănătate și dieta oamenilor din trecut.

Arta antică, precum această pictură care înfățișează doi boxeri, datând din circa 1600 î.Hr., din perioada minoică, le arată arheologilor cum își petreceau oamenii timpul liber și ce înfățișare aveau.

Ce veți afla din această carte

Această carte face o prezentare a diferitelor tehnici și descoperiri arheologice. Prima parte vă prezintă fundamentele metodelor arheologice și vă arată cum au supraviețuit diverse vestigii timp de sute sau mii de ani. Urmează apoi o trecere în revistă a arheologiei universale pe diverse continente și a celor mai reprezentative situri și descoperiri. Ultima parte explorează tehnicile de datare și de reconstituire a vestigiilor arheologice.

Multe dintre datele folosite în această lucrare se referă la perioada de dinainte de nașterea lui Hristos. Acestea sunt notate cu „î.Hr.” – „înainte de Hristos” – și merg cronologic din cele mai vechi timpuri spre anul nașterii lui Hristos. Datele de după nașterea lui Hristos sunt notate „d.Hr.”, adică „după Hristos”. Pentru a afla și despre alte sisteme de datare, mai ales despre cele folosite în trecut, vezi pp. 94–95.

